

Antwoordnota vooroverlegreacties inpassingsplan windenergie langs de dijken van de Noordoostpolder

Het concept-ontwerp inpassingsplan is in november 2009 overeenkomstig artikel 3.1.1. Bro naar de overlegpartners gestuurd. Tegelijkertijd zijn de Provinciale Staten van Flevoland en Friesland en de gemeenteraden van Noordoostpolder en Lemsterland gehoord, zoals bedoeld in artikel 3.28 van de Wet ruimtelijke ordening. De hieronder opgenomen vooroverlegreacties zijn binnengekomen:

1. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
2. Provinciale Staten Flevoland
3. Gedeputeerde Staten Flevoland
4. Provinciale Staten Friesland
5. Gedeputeerde Staten Friesland
6. Gemeenteraad van Noordoostpolder
7. Burgemeester en wethouders van Lemsterland
8. Gemeente Urk
9. Gemeenteraad van Gaasterland
10. Gemeente Steenwijkerland
11. Waterschap Zuiderzeeland

Vooroverlegreactie 1

- a. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) vraagt om in de toelichting de kans op aanwezigheid van scheepswrakken (zowel binnen- als buitendijks) expliciet te noemen, tussen "200" en "archeologische monumenten" het woord "bekende" in te voegen en tussen "liggen buiten" en "dit beschermde gebied" in te voegen "de contour".
- b. RCE geeft aan dat de begrenzing van het Werelderfgoed ir. D.F. Woudagemaal aanzienlijk ruimer is dan het gebouw, omdat er daarnaast een bufferzone geldt.
- c. RCE wijst erop dat herstel, zoals genoemd in de regels bij 6.1 niet mogelijk is en geschrapt moet worden.

Reactie

- a. Dit is in de toelichting opgenomen.
- b. De bufferzone is in de toelichting opgenomen.
- c. Het woord herstel is uit de regels geschrapt

Vooroverlegreactie 2

- a. Provinciale Staten van Flevoland kunnen instemmen met het inpassingsplan en hebben kennis genomen van het voornemen van het rijk om de gemeenteraad en Provinciale Staten voor een periode van vijf jaar uit te sluiten van de bevoegdheid om een bestemmingsplan, respectievelijk een provinciaal inpassingsplan voor het gebied vast te stellen.
- b. Provinciale Staten van Flevoland hebben kennis genomen van het feit dat het Rijksinpassingsplan de bouw van hoge windmolens langs de Zuidermeerdijk toestaat, hetgeen afwijkt van het Omgevingsplan 2006 en adviseren tegemoet te komen aan maatschappelijke bezwaren tegen de opstelling van windmolens op korte afstand van de historische kern van Urk en daartoe in overleg te treden met de Koepel Windenergie Noordoostpolder om na te gaan of deze een aanmerkelijk grotere afstand ten opzichte van Urk willen aanhouden met behoud van ten minste 90% van het in de vergunningaanvraag gestelde geïnstalleerd vermogen ten behoeve van een groter maatschappelijk draagvlak voor windenergie op land.
- c. Provinciale Staten van Flevoland adviseren om de mogelijkheden te bekijken om economische effecten voor heel Noordelijk Flevoland in relatie tot de ontwikkeling van het windpark te generen c.q. te optimaliseren.
- d. Provinciale Staten van Flevoland verzoeken om in het besluit aanvullend op te nemen: "dat in het kader van de aanleg van de windturbines langs de Zuidermeerdijk de in het Omgevingsplan Flevoland 2006 geboden ruimte voor windenergie wordt opgeschaald volgens de provinciale

beleidsregel windmolens 2008" en dringen er op aan om de afspraken met de Koepel Windenergie Noordoostpolder over de opschaling en sanering van de geplande windmolens aan Zuidermeerdijk integraal op te nemen in de af te sluiten exploitatie overeenkomst met de initiatiefnemers.

Reactie

- a. Deze reactie ondersteunt het plan. Vanwege de voorziene levering van één (binnendijkse) windturbine per maand, is wel besloten de termijn te verlengen tot zeven jaar.
- b. In het inpassingsplan is rekening gehouden met de maatschappelijke en cultuurhistorische waarden van Urk door op de locatie Westermeerdijk buitendijks aan zeven van de aangevraagde windturbines planologisch geen medewerking te verlenen. Dit betreft de vier windturbines nabij Urk van de meest westelijke lijn en de drie windturbines nabij Urk van de meest oostelijke lijn. Deze waren oorspronkelijk wel aangevraagd door de initiatiefnemers. Met de keus voor deze turbines is aangesloten bij de functie die met name de Westermeerdijk deels heeft als uitloopgebied van Urk. Er lopen enkele verbindingspaadjes tussen de dijk en het noordelijke deel van de bebouwing van Urk en het Urkerbos. Tevens wordt hiermee deels tegemoet gekomen aan de weidse zichten over het water vanaf de dijk en vanuit Urk. Tot slot zal de flankering van Urk door windturbines enigszins afnemen en zal de 'skyline' van Urk vanaf het IJsselmeer, komend vanuit het noorden, minder schuil gaan achter de lijnopstellingen van het middelste deelgebied.
- c. Aan de economische effecten is op verschillende manieren invulling gegeven. De ondernemers zijn over de kansen geïnformeerd middels de brochure 'Windmolenbouw in de Noordoostpolder'. Ten tweede hebben de initiatiefnemers van het windpark zich verplicht tot een jaarlijkse maatschappelijke bijdrage en het saneren van huidige windmolens op de Westermeerdijk en nabij de Zuidermeerdijk. Tot slot kunnen alle inwoners van Noordoostpolder investeren in het windpark. Deze regeling geldt voor individuele burgers, maar ook voor agrariërs die door het gemeentelijk beleid geen solitaire windmolens kunnen plaatsen en toch willen investeren in windenergie. De initiatiefnemers onderzoeken op dit moment de mogelijke vormen waarin participaties en/of beleggingen kunnen worden aangeboden.
- d. Inmiddels is er een overeenkomst gesloten tussen de provincie Flevoland en de initiatiefnemers, waarin is vastgelegd hoe in het kader van de aanleg van de windturbines langs de Zuidermeerdijk invulling wordt gegeven aan de opschaling en sanering van de geplande windmolens aan Zuidermeerdijk.

Vooroverlegreactie 3

- a. Provinciale Staten van Flevoland in de streekplanuitwerking "Plaatsingsmogelijkheden voor windmolens" uit 1999 en het Omgevingsplan Flevoland uit 2000 besloten tot het bieden van de mogelijkheid voor realisatie van het windpark. In 2006 is dit door Provinciale Staten opnieuw bevestigd in het Omgevingsplan Flevoland 2006. Met de realisatie van het windpark wordt in belangrijke mate bijgedragen aan de realisatie van de doelstelling van de provincie Flevoland om in 2013 tenminste 60% van de energie (exclusief transport) duurzaam op te wekken.
- b. Het concept ontwerp-rijksinpassingsplan geeft vanuit het provinciale belang geen reden tot opmerkingen over de toelichting, regels en plankaart.
- c. Als gevolg van de toename van het maximaal opgesteld vermogen op de Zuidermeerdijk ten opzichte van maximum op basis van het huidige beleid van de provincie Flevoland dient elders 26 MW gesaneerd te worden. Met het opnemen van de bovenstaande toepassing van opschaling en sanering in de exploitatieovereenkomst met de initiatiefnemers voldoet het rijksinpassingsplan aan het provinciale beleid.
- d. Verwezen wordt naar de uitkomst van de behandeling van het concept ontwerp-inpassingsplan op 7 januari 2010 door Provinciale Staten voor het horen van op basis van artikel 3.28 van de Wet ruimtelijke ordening in bijgevoegde brief.

Reactie

- a. Deze reactie ondersteunt het plan.
- b. Deze reactie ondersteunt het plan.
- c. Voor een reactie wordt verwezen naar vooroverlegreactie nummer 2, onder punt d.
- d. Voor een reactie wordt verwezen naar vooroverlegreactie nummer 2.

Vooroverlegreactie 4

- a. Provinciale Staten van Fryslân constateren dat windturbines mogelijk worden gemaakt op een locatie waar Provinciale Staten van Fryslân dat middels een essentiële uitspraak uitgesloten hebben. Daarbij wordt aangegeven dat de Minister van Economische zaken zich hiervan bewust is en gezien het grote maatschappelijk belang ervoor kiest het plan toch in procedure te brengen.
- b. Provinciale Staten van Fryslân vinden de motivering niet overtuigend, omdat een goede ruimtelijke onderbouwing ontbreekt. Doordat een gedegen oordeel over de impact van het plan op de ruimtelijke kwaliteit ontbreekt, wordt de afweging vooral ingegeven door de wens om meer windenergie te realiseren en niet om de ruimtelijke kwaliteit te versterken.
- c. Provinciale Staten van Fryslân is van mening dat het project een zeer grote impact zal hebben op het visueel-ruimtelijk beeld van het landschap van zowel de polder als het IJsselmeer. De horizon wordt over een zeer grote ruimte verstoord.
- d. Provinciale Staten van Fryslân beseffen dat dit beeld niet anders wordt wanneer het plan wordt uitgevoerd zonder de 5-7 turbines op Fries grondgebied. De overige turbines bepalen dan het beeld en vallen onder de beleidsverantwoordelijkheid van Flevoland.
- e. Provinciale Staten van Fryslân spreken de bereidheid uit om met de initiatiefnemers de mogelijkheid voor een substantiële sanering van turbines in Fryslân te verkennen.
- f. Gedeputeerde Staten van Fryslân zal een zienswijze in te dienen wanneer niet ingestemd kan worden met de ruimtelijke onderbouwing en wanneer er onvoldoende inzicht en zekerheid geboden wordt over de in Fryslân te saneren turbines.

Reactie

- a. De Ministers van Economische Zaken en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, zijn zich hiervan bewust. Zij hebben meegewogen dat de grens zoals die loopt door het IJsselmeergebied geen grens binnen dit windpark zou moeten vormen en dat Windstreek 2000 aangeeft dat in bijzondere gevallen een hogere masthoogte dan 60 meter aanvaardbaar kan zijn mits dit gemotiveerd wordt op grond van gebruiks- en belevingsfuncties.
- b. In het ontwerp-inpassingsplan "Windenergie langs de dijken van de Noordoostpolder" is nu een uitgebreide ruimtelijke onderbouwing opgenomen op het schaalniveau van de polder als geheel, van het plangebied als geheel en van de deelgebieden afzonderlijk.
- c. De Ministers van Economische Zaken en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer zijn het met de commissie voor de MER eens dat de beschrijvingen, visualisaties met foto's, de viewsheds en de beoordeling van de visuele invloed in zowel het MER als de aanvulling geven een goed beeld geeft van het aangezicht en de zichtbaarheid van het windpark en dat dit een indruk geeft van de effecten op het grootschalige, open landschap en de waarden "rust en ruimte voor het IJsselmeer" uit de Nota Ruimte. Het windpark past binnen het beleid van de nota ruimte en draagt bij aan de nationale energiedoelstelling. Alles afwegende achten de Ministers van Economische Zaken en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer een afwijking van het Friese beleid acceptabel.
- d. De Ministers van Economische Zaken en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer zijn het eens met de stelling dat het beeld niet anders wordt wanneer het plan wordt uitgevoerd zonder de 6 turbines in Lemsterland.
- e. Inwoners van Lemsterland kunnen investeren in het windpark. Deze regeling geldt voor individuele burgers, maar ook voor agrariërs die door het gemeentelijk beleid geen solitaire windmolens kunnen plaatsen en toch willen investeren in windenergie. De initiatiefnemers onderzoeken op dit moment de mogelijke vormen waarin participaties en/of beleggingen kunnen worden aangeboden. Afhankelijk hiervan zullen concrete afspraken over sanering van turbines in Fryslân al dan niet haalbaar blijken.
- f. Voor een reactie wordt verwezen naar de punten b en e.

Vooroverlegreactie 5

- a. Gedeputeerde Staten van Fryslân geven aan dat Provinciale Staten van Fryslân verzoeken om het inpassingsplan van een betere ruimtelijke onderbouwing te voorzien en hierin een gedegen oordeel op te nemen over de impact van het plan op de ruimtelijke kwaliteit.
- b. Gedeputeerde Staten van Fryslân geven aan dat Provinciale Staten van Fryslân de bereidheid hebben uitgesproken om met de initiatiefnemer de mogelijkheden voor een substantiële sanering van turbines in Fryslân te verkennen.

- c. Gedeputeerde Staten van Fryslân geven aan dat Provinciale Staten van Fryslân hen opdracht hebben gegeven op termijn een zienswijze tegen het ontwerp inpassingsplan voor het windpark Noordoostpolder in te dienen wanneer: 1. niet ingestemd kan worden met de ruimtelijke onderbouwing, 2. onvoldoende inzicht en zekerheid geboden wordt over de in Fryslân te saneren turbines.
- d. Voor de reactie op hoofdlijnen verwijzen Gedeputeerde Staten van Fryslân naar het standpunt van Provinciale Staten van Fryslân.

Reactie

- a. Voor een reactie wordt verwezen naar vooroverlegreactie nummer 4, onder punt b.
- b. Voor een reactie wordt verwezen naar vooroverlegreactie nummer 4, onder punt e.
- c. Voor een reactie wordt verwezen naar vooroverlegreactie nummer 4, onder punt f.
- d. Voor een reactie wordt verwezen naar vooroverlegreactie nummer 4

Vooroverlegreactie 6

- a. De gemeenteraad van Noordoostpolder geeft aan dat zij in 1998 haar solitaire windmolenbeleid heeft beëindigd met het doel daarvoor geconcentreerd beleid in de plaats te stellen. In 1999 heeft dit beleid van concentratie van windenergie, aan de Westzijde van Noordoostpolder, vorm gekregen. In 2002 is dit beleid, geconcretiseerd op basis van de plannen van de initiatiefnemers en voor lange tijd als beleidsinzet vastgesteld. Vooruitlopend op de reactie zij opgemerkt, dat de gemeente ingenomen is met de medewerking die ze krijgt van de hogere overheden om haar beleid te realiseren. De gemeente wil op haar beurt graag een bijdrage leveren aan de kabinetsdoelstelling voor duurzame energie.
- b. De gemeenteraad van Noordoostpolder heeft haar reactie opgesteld vanuit het gezichtspunt dat nog aanvulling en bijstelling van het concept zal plaatsvinden.
- c. Het toetsingskader van de gemeente Noordoostpolder wordt gevormd door het beleid, dat door de gemeenteraad is vastgesteld op 24 oktober 2002. De gemeenteraad heeft daarbij besloten om de planvorming zoals weergegeven in het Convenant Windenergie Noordoostpolder voor een lange periode als beleidsinzet te ondersteunen. De beleidsinzet bestaat uit de realisatie van drie binnendijkse lijnopstellingen (Noordermeerdijk, Zuidermeerdijk en Westermeerdijk), twee buitendijkse lijnopstellingen aan de Westermeerdijk en één buitendijkse lijnopstelling aan de Noordermeerdijk. Het concept van het ontwerp-rijksinpassingsplan voldoet ruimtelijk aan bovengenoemde beleidsinzet.
- d. De gemeenteraad van Noordoostpolder geeft aan dat bij de beleidsinzet door de gemeente navolgende overwegingen en voorwaarden zijn gesteld. De uitwerking participatie dient uit te monden in een participatieovereenkomst tussen initiatiefnemers en gemeente. De voorwaardenplanschade voor rekening initiatiefnemers, inbrengverklaringen door partijen, sanering vijf turbines Zuidermeerdijk en sanering van vijftig 50 turbines Westermeerdijk dienen te worden verwerkt in een exploitatieovereenkomst tussen de drie overheden en de initiatiefnemers. Beide overeenkomsten dienen definitief te zijn gesloten voordat het ontwerp-rijksinpassingsplan in procedure gaat.
- e. Volgens de gemeenteraad van Noordoostpolder is het gemeentelijke beleid is er op gericht om, geringe afwijkingen (minder dan 10 %) daargelaten, de windmolens in de lijn op gelijke afstand van elkaar te plaatsen en geen gaten te laten ontstaan.
- f. Bij de toetsing aan het bestemmingsplan Landelijk gebied 2004, maakt de gemeenteraad van Noordoostpolder een aantal opmerkingen met betrekking tot de uitgangspunten, systematiek, inhoud, intensieve veehouderij en planbegrenzing.
- g. De gemeenteraad van Noordoostpolder vindt het van belang om het trafostation aan de Westzijde onder de Rijkscoördinatieregeling te brengen. Hiermee zou het trafostation in het plangebied van het rijksinpassingsplan komen. Zowel voor de procedure, de systematiek als de afbakening, in relatie tot de geluidscontour, is dit te verkiezen boven onderbrenging in een gemeentelijk bestemmingsplan.
- h. Een minderheid van de gemeenteraad van Noordoostpolder staat kritisch ten opzichte van de plannen voor realisatie van het windmolenpark. Dat komt met name tot uiting met betrekking tot de aspecten geluid, veiligheid en ruimtelijke inpassing. Deze kritische houding sluit aan bij de bezwaren die onder een deel van de bevolking leven.
- i. Bij de vaststelling van beleid in 2002 is er altijd rekening mee gehouden dat delen van het plan niet door zouden gaan. De finale gemeentelijke afweging hieromtrent zou plaatsvinden bij de

vaststelling van het bestemmingsplan voor de windmolenparken. Nu de ruimtelijke afweging niet meer bij de gemeente ligt, maar bij het rijk, stelt de gemeenteraad van Noordoostpolder voor deze afweging te maken in het kader van het Rijksinpassingsplan. De gemeenteraad van Noordoostpolder verzoekt daarbij nadrukkelijk rekening te houden met de belangen van de buurgemeente Urk.

Reactie

- a. Deze reactie ondersteunt het plan.
- b. Bij het opstellen van het ontwerp-inpassingsplan "Windenergie langs de dijken van de Noordoostpolder" is diverse keren met de gemeente Noordoostpolder overleg gevoerd en is zoveel mogelijk rekening gehouden met door de gemeente Noordoostpolder gewenste aanvullingen en bijstellingen.
- c. Deze reactie ondersteunt het plan.
- d. Inmiddels is er een overeenkomst gesloten tussen de gemeente Noordoostpolder en de initiatiefnemers, waarin deze zaken geregeld zijn. De planschade is geregeld in de overeenkomst tussen de Minister van Economische Zaken en de initiatiefnemers.
- e. In het ontwerp-inpassingsplan "Windenergie langs de dijken van de Noordoostpolder" zijn de posities van de windmolens nu vastgelegd. De Ministers van Economische Zaken en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer hebben er, in verband met de uitvoerbaarheid van het plan, rekening mee gehouden dat de initiatiefnemers voor twee percelen aan de Noordermeerdijk geen inbrengverklaringen konden overleggen. De verspringing is op wat grotere afstand en van dichtbij nauwelijks zichtbaar, met name omdat het beeld mede wordt bepaald door het buitendijkse windpark.
- f. In het ontwerp-inpassingsplan "Windenergie langs de dijken van de Noordoostpolder" zijn de posities van de windmolens nu vastgelegd, waardoor het plangebied dat daadwerkelijk bestemd wordt aanzienlijk is verkleind. Daarnaast is qua systematiek gekozen voor het gebruik van aanduidingen en dubbelbestemmingen, waarbinnen de wiekoverslag nu past. Ondergeschikt aan het windturbinepark zijn de regels van de onderliggende agrarische bestemming uit het vigerende bestemmingsplan "Landelijk Gebied 2004" van de gemeente Noordoostpolder (voor zover noodzakelijk) overgenomen. Deze agrarische activiteiten zijn toegestaan voor zover zij de belangen van het windturbinepark niet aantasten. De intensieve veehouderij valt nu buiten het plangebied.
- g. In het vervolg van de planontwikkeling zal verder aandacht worden geschonken aan de samenhangen en wenselijke coördinatie.
- h. In het milieueffectrapport en de aanvulling daarop zijn de effecten van geluid (o.a. paragraaf 9.13 Algemeen deel) en veiligheid (o.a. paragraaf 9.14 en 9.15 Algemeen deel) beschreven, waarbij is aangegeven hoe aan de normen kan worden voldaan. Verder is in het ontwerp-inpassingsplan "Windenergie langs de dijken van de Noordoostpolder" nu een uitgebreide ruimtelijke onderbouwing opgenomen op het schaalniveau van de polder als geheel, van het plangebied als geheel en van de deelgebieden afzonderlijk opgenomen.
- i. In het inpassingsplan is rekening gehouden met buurgemeente Urk door op de locatie Westerveermeerdijk buitendijks aan zeven van de aangevraagde windturbines planologisch geen medewerking te verlenen. Met de keus voor deze turbines is aangesloten bij de functie die met name de Westerveermeerdijk deels heeft als uitloopgebied van Urk. Tevens wordt hiermee deels tegemoet gekomen aan de weidse zichten over het water vanaf de dijk en vanuit Urk. Tot slot zal de flankering van Urk door windturbines enigszins afnemen en zal de 'skyline' van Urk vanaf het IJsselmeer, komend vanuit het noorden, minder schuil gaan achter de lijnopstellingen van het middelste deelgebied.

Vooroverlegreactie 7

- a. Burgemeester en wethouders van Lemsterland wijzen op artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht en dat het bestuursorgaan de nodige kennis vergaart omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen. De overlegverplichting vormt een extra waarborg dat het planvaststellende orgaan de door gemeenten, provincies, waterschappen en rijksdiensten behartigde belangen serieus in zijn besluitvorming betreft. De gemeenteraad van Lemsterland heeft tot op heden de indruk dat de Minister van Economische Zaken het raadsbesluit van 27 mei 2004 niet serieus in het voortraject om te komen tot een Rijksinpassingsplan heeft betrokken. Burgemeester en wethouders van Lemsterland hebben vanuit de Stuurgroep

Windenergie Noordoostpolder tot op heden geen signaal ontvangen dat het raadsbesluit van 27 mei 2004 serieus is besproken.

- b. Burgemeester en wethouders van Lemsterland geven aan dat het beleid van de gemeente Lemsterland met een beroep op het algemeen maatschappelijk belang terzijde wordt geschoven en dat in verband hiermee de gemeenteraad op 22 december 2009 een motie van de NCPN-raadsfractie heeft aangenomen waarin uitgesproken wordt dat vastgehouden wordt aan het raadsbesluit van 27 mei 2004, en waarbij burgemeester en wethouders van Lemsterland verzocht wordt bij het overleg / onderhandelingsituaties ernstig rekening te houden met dat standpunt. Voor de overwegingen die hebben geleid tot het aanvaarden van de NCPN-motie wordt verwezen naar de bijgevoegde motie.
- c. Verzocht wordt om met burgemeester en wethouders van Lemsterland een afspraak te maken teneinde het raadsbesluit toe te kunnen lichten en mogelijkwerwijs tot nadere afspraken te komen.

Reactie

- a. Bij het opstellen van het ontwerp-inpassingsplan "Windenergie langs de dijken van de Noordoostpolder" is diverse keren met de gemeente Lemsterland overleg gevoerd, waarbij ook het raadsbesluit aan de orde is geweest. Dit heeft echter niet tot een andere keuze geleid. In de Stuurgroep Windenergie Noordoostpolder is een vast agendapunt de terugkoppeling van het wethoudersoverleg Lemsterland, Noordoostpolder en Urk.
- b. De Ministers van Economische Zaken en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer hebben meegewogen dat het beeld niet anders wordt wanneer het plan wordt uitgevoerd zonder de 6 turbines in Lemsterland. De overige turbines bepalen dan het beeld. Ook is meegewogen dat de grens zoals die loopt door het IJsselmeergebied geen grens binnen dit windpark zou moeten vormen. Door de hogere turbines wordt meer energie geleverd, waardoor sneller aan de (rijks)taakstelling voldaan kan worden, dan door een windturbinepark met kleinere turbines. Wat betreft de afstand tot de kern Lemmer geldt dat de samenhangende lijnopstellingen reeds van grote afstand te zien zijn, ook al wordt een kilometer meer of minder afstand in acht genomen. De ruimte op een dergelijke 'windgunstige plek' is noodzakelijk om het aantal megawatt te kunnen leveren. In het milieueffectrapport en de aanvulling daarop zijn de effecten van op toeristisch en waterrecreatief gebied beschreven (o.a. paragraaf 9.12 Algemeen deel). De welstandscommissie Het Oversticht van de gemeente Noordoostpolder adviseert positief over het plan.
- c. Er is diverse keren met de gemeente Lemsterland overleg gevoerd, waarbij ook het raadsbesluit aan de orde is geweest. Dit heeft echter niet tot een andere keuze geleid.

Vooroverlegreactie 8

- a. Burgemeester en wethouders van Urk geven aan dat hun reactie op het milieueffectrapport is verwoord in de brief van 22 december 2009 van Dirkzwager advocaten. De inhoud van die brief dient beschouwd te worden als hier herhaald en ingelast.
- b. Naar het oordeel van Burgemeester en wethouders van Urk blijven de positie van Urk en de invloed van het voorgenomen windmolenpark op Urk als waardevol cultuurhistorisch element en als onderdeel van het Belvédèregebied Noordoostpolder ten onrechte onderbelicht in het plan en krijgen te weinig gewicht in de te maken afweging. Verwezen wordt naar de standpuntbepaling van Provinciale Staten van Flevoland. Burgemeester en wethouders van Urk zijn van oordeel dat een forse vermindering van het aantal windmolens op deze twee locaties inderdaad het meest urgent is ter bescherming van het zicht op Urk.
- c. Burgemeester en wethouders van Urk zijn van oordeel dat nut en noodzaak van het op deze wijze en op deze locatie voorzien in duurzame energie onvoldoende worden aangetoond. Zij delen daarom niet de stelling dat het plan vanuit landschappelijk oogpunt aanvaardbaar wordt geacht.
- d. Zonder verdere onderbouwing wordt volgens burgemeester en wethouders van Urk gesteld dat windenergie op dit moment één van de meest rendabele opties is en daarmee onmisbaar. Een afweging van de mogelijkheden om op andere wijze in duurzame energie te voorzien en van de mogelijkheden om op andere wijze, bijvoorbeeld elders of met modernere kleinere turbines windenergie te generen ontbreekt.

- e. Volgens burgemeester en wethouders van Urk is er sprake van een korte-termijn-politiek en laat de rijksoverheid het thema duurzame energie te makkelijk over aan een particulier initiatief met een beperkte reikwijdte, in plaats van zelf in nationaal perspectief initiatief te nemen.
- f. Burgemeester en wethouders van Urk zijn van mening dat de sanering van windmolens elders ten onrechte wordt aangevoerd ter rechtvaardiging van het plan. Zij zijn van mening dat dit verrommelingsprobleem elders is ontstaan en per saldo niet wordt verkleind en dat de sanering afhankelijk is van door de initiatiefnemers nog te maken privaatrechtelijke afspraken, waarmee onduidelijk blijft welke positie en middelen de overheid heeft om de sanering af te dwingen.
- g. Burgemeester en wethouders van Urk zijn van oordeel dat het conceptplan geen juiste inventarisatie en daarmee ook geen juiste afweging bevat van bestaande waarden. Genoemd worden Urk bij de beschrijving van de ruimtelijke structuur, de belangrijke kernkwaliteiten open horizon, leegte, rust, duisternis en ruimte, het veroorzaken geluidhinder, schaduwhinder en lichthinder met nadelige effecten op het leefklimaat van de inwoners en op de recreatieve belevingswaarde van het IJsselmeer, de recreatieve en waterstaatkundige functie van de dijken en de invloed op de in Urk gevestigde recreatieondernemers, alleen ingaan op de bebouwing binnen het beschermd dorpsgezicht zonder volledige weergave van de beschermenswaardige cultuurhistorische waarden. Burgemeester en wethouders van Urk betwisten dat met de visualisaties in het MER de visuele invloed op Urk zo goed mogelijk in beeld is gebracht.
- h. Burgemeester en wethouders van Urk zijn van oordeel dat het plan geen minimale afmetingseisen dient te bevatten en plaatsen vraagtekens bij de gehanteerde maximale afmetingseisen.
- i. Burgemeester en wethouders van Urk zijn van mening dat de economische uitvoerbaarheid niet voldoende onderbouwd is.
- j. Ten onrechte is geen voorschrift opgenomen om vast te leggen dat alle turbines dezelfde draairichting hebben.

Reactie

- a. Voor de reactie op deze brief wordt verwezen naar de tabel met antwoorden op individuele zienswijzen, zoals als bijlage is gevoegd bij de antwoordnota inspraak en advies op MER Windpark Noordoostpolder, welke tevens bij de ontwerpbesluiten ter inzage ligt.
- b. In het ontwerp-inpassingsplan "Windenergie langs de dijken van de Noordoostpolder" is nu een uitgebreide ruimtelijke onderbouwing opgenomen, onder andere op het schaalniveau van de polder als geheel en ook redenerend vanuit het IJsselmeer. In het inpassingsplan is rekening gehouden met het zicht op Urk door op de locatie Westermeerdijk buitendijks aan zeven van de aangevraagde windturbines planologisch geen medewerking te verlenen. Dit betreft de vier windturbines nabij Urk van de meest westelijke lijn en de drie windturbines nabij Urk van de meest oostelijke lijn. Deze waren oorspronkelijk wel aangevraagd door de initiatiefnemers. Met de keus voor deze turbines is aangesloten bij de functie die met name de Westermeerdijk deels heeft als uitloopgebied van Urk. Er lopen enkele verbindingspadjes tussen de dijk en het noordelijke deel van de bebouwing van Urk en het Urkerbos. Tevens wordt hiermee deels tegemoet gekomen aan de weidse zichten over het water vanaf de dijk en vanuit Urk. Tot slot zal de flankering van Urk door windturbines enigszins afnemen en zal de 'skyline' van Urk vanaf het IJsselmeer, komend vanuit het noorden, minder schuil gaan achter de lijnopstellingen van het middelste deelgebied.
- c. De commissie MER kan zich voor dit specifieke project vinden in de aanpak van de afweging van de locaties binnen het IJsselmeergebied/ Noordoostpolder. De Ministers van Economische Zaken en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer achten een locatieafweging om dezelfde redenen als de commissie MER voldoende.
- d. Het initiatief sluit aan bij de doelstellingen van het Rijk ten aanzien van duurzame energie. Windenergie is één van de meest kosteneffectieve wijzen om duurzame energie op te wekken. In Nederland zijn de (subsidie)kosten van duurzame energie op basis van de SDE inzichtelijk. Het windpark hoeft andere vormen van duurzame energieopwekking zoals modernere kleinere turbines, biomassa, waterkracht of zonnepanelen veelal niet in de weg te staan. Voor het opwekken van een zelfde hoeveelheid duurzame elektriciteit middels zonnepanelen is een zeer groot oppervlak aan zonnepanelen vereist en een veelvoud aan subsidie nodig. Het kabinet heeft daarom in het 'werkprogramma Schoon en Zuinig' uitgesproken dat de groei van

hernieuwbare energie de eerstkomende jaren vooral zal komen van windenergie. Daarnaast worden ook andere vormen van duurzame energie door het kabinet gestimuleerd.

- e. Voor een reactie wordt verwezen naar de punten c en d.
- f. De Ministers van Economische Zaken en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer zijn van mening dat sanering wel degelijk bijdraagt aan minder verrommeling. Inmiddels is er een overeenkomst gesloten tussen de gemeente Noordoostpolder en de initiatiefnemers, waarin de sanering geregeld is.
- g. De Ministers van Economische Zaken en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer zijn samen met de commissie MER van mening dat het totaal van de beschrijvingen inclusief de aanvullingen op het MER, visualisaties, viewsheds en de beoordeling van de visuele invloed voldoende informatie bieden over de effecten op landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken. Daarnaast is in het ontwerp-inpassingsplan "Windenergie langs de dijken van de Noordoostpolder" nu een uitgebreide ruimtelijke onderbouwing opgenomen. De afweging heeft ertoe geleid dat is besloten om op de locatie Westermeerdijk buitendijks aan zeven van de aangevraagde windturbines planologisch geen medewerking te verlenen. In het milieueffectrapport en de aanvulling daarop zijn de effecten van geluidhinder (o.a. paragraaf 9.13 Algemeen deel), schaduwhinder (o.a. paragraaf 9.16 Algemeen deel), de recreatie (o.a. paragraaf 9.12 Algemeen deel) en de waterstaatkundige functie van de dijken (o.a. paragraaf 5.6 Algemeen deel). De verlichting die dient als visuele markering van de windturbines voor de luchtvaart bestaat over het algemeen uit een licht op de gondel dat is geplaatst op een horizontale schijf om uitstraling naar beneden te voorkomen. Er vindt derhalve geen directe lichtuitstraling plaats naar woningen in de omgeving.
- h. Door het voorschrijven van minimale afmetingseisen wordt de locatie optimaal benut voor de opwekking van duurzame elektriciteit. De minimale hoogte van de windturbines leidt tot een hogere productie, omdat er op grotere hoogte sprake is van meer en meer constante wind.
- i. Met de Subsidieregeling Duurzame Energie (SDE) wordt de zogeheten onrendabele top van de elektriciteitsproductie van dit windpark via een bedrag per aan het elektriciteitsnet geleverde kiloWattuur wordt gecompenseerd. Met de SDE wordt de elektriciteitsopbrengsten voor de initiatiefnemer aan tot het basisbedrag dat nodig is om de investering terug te kunnen verdienen voor een periode van 15 jaar aangevuld. Andere subsidiemogelijkheden betreffen mogelijk onder andere groen beleggen en de EnergieInvesteringsAftrek (EIA).
- j. Dit voorschrift is toegevoegd.

Vooroverlegreactie 9

- a. De raad van de gemeente Gaasterlân-Sleat geeft aan dat het inpassingsplan een aantal open keuzes uit het MER verduidelijkt. Met de argumenten "de opwekking van duurzame energie (groene stroom) en de concentratie van windturbines (in plaats van verspreiding zoals in zuidelijk Flevoland)" is zij het in principe ook eens. Vanwege de dusdanige impact op de ruimtelijke kwaliteit van de wijde omgeving van het plangebied houdt de raad van de gemeente Gaasterlân-Sleat ernstige bezwaren tegen dit park op deze plek.
- b. De raad van de gemeente Gaasterlân-Sleat valt op dat het milieueffectrapport sterk geschreven is "vanuit de polder". Niet alleen vanaf het water en de oevers van het IJsselmeer maar ook vanaf veel plekken die dieper de gemeente in liggen zijn straks de windmolens waarneembaar. Dit beeld zal grote afbreuk doen aan die kernkwaliteiten waarvoor dit deel van Fryslân juist in 2008 de status van nationaal Landschap heeft verkregen. Voor Gaasterland spelen daarbij de klifkust en de beleving van het contrast tussen de openheid en relatief beslotenheid van het landschap dat nog eens versterkt wordt door de glooiingen in de opgestuwde ondergrond. Waar de weidse einder in de toekomst op relatief korte afstand verstoord wordt door extreem hoge windmolens is die oneindige openheid straks verdwenen. Dit beeld wordt dan bepaald door de draaiende wieken van windmolens die als een vlag op een modderschuit alle aandacht opeisen.
- c. In het MER zijn met name de milieueffecten uitgebreid onderzocht. Andere, bredere en meer sectorale belangen komen er in het rapport echter bekaaid van af. Een afweging of dit daarvoor inderdaad wel de juiste plek is, of dat er nationaal misschien wel een beter alternatief bestaat kan de raad van de gemeente Gaasterlân-Sleat in dit rapport niet vinden.
- d. De raad van de gemeente Gaasterlân-Sleat ziet het plan als een uitwerking van de Nota Ruimte en geeft aan dat het begrip Ruimtelijke Kwaliteit handen en voeten gegeven moet worden. De

raad van de gemeente Gaasterlân-Sleat betwijfelt ernstig of bij het aangeven van het zoekgebied windmolens ook de afmetingen van een ashoogte tot 135 meter voor ogen had. Op basis van de fotomontages probeert de raad van de gemeente Gaasterlân-Sleat zich voor te stellen dat die beelden gaan gelden voor de helft van het zuidelijk IJsselmeergebied en vraagt zich af wat dit te maken heeft met ruimtelijke kwaliteit. Volgens de raad van de gemeente Gaasterlân-Sleat worden alle moeizame investeringen die op een veel kleinere schaal gedaan worden voor verbetering van de beleving van het landschap en/of om ontwikkelingen landschappelijk in te passen worden in een klap teniet gedaan. In de Integrale Visie IJsselmeergebied 2030 is een koppeling gelegd tussen de toekomstige ontwikkelingen en de kernkwaliteiten van het IJsselmeergebied. Met een ashoogte van 80 tot 135 meter in enkele, dubbele en driedubbele rijen met een nagenoeg aaneengesloten lengte van ruim 16 km is er naar de mening van de raad van de gemeente Gaasterlân-Sleat wel degelijk sprake van een omheining waarmee de horizon op een afschuwelijke manier begrensd wordt en de openheid, leegte, rust, ruimte en duisternis voorgoed verdwenen zijn. De raad van de gemeente Gaasterlân-Sleat vindt het onvoorstelbaar dat er bij de ontwikkeling van dit plan zo weinig aandacht besteed is aan de landschappelijke consequenties die gezien de beoogde afmetingen van de windmolens tot ver in de omgeving hun negatieve uitstraling hebben.

- e. De raad van de gemeente Gaasterlân-Sleat adviseert om bij deze afmetingen het plan op een andere, minder gevoelige plek te realiseren.

Reactie

- a. De Ministers van Economische Zaken en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer zijn zich bewust van de bezwaren van raad van de gemeente Gaasterlân-Sleat maar maken een afweging in het kader van het algemeen maatschappelijk belang en achten het project windenergie langs de dijken van de Noordoostpolder aanvaardbaar.
- b. In het ontwerp-inpassingsplan "Windenergie langs de dijken van de Noordoostpolder" is nu een uitgebreide ruimtelijke onderbouwing opgenomen, onder andere op het schaalniveau van de polder als geheel en ook redenerend vanuit het IJsselmeer.
- c. De Ministers van Economische Zaken en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer vinden de economische effecten in het MER voldoende beschreven (onder andere de paragrafen 9.3 voor de economische effecten, paragraaf 9.12 voor de gebruiksfuncties recreatie en toerisme en paragraaf 9.17 voor visserij). De gemeente Noordoostpolder informeert de ondernemers over de kansen middels de brochure 'Windmolenbouw in de Noordoostpolder'. De commissie MER kan zich voor dit specifieke project vinden in de aanpak van de afweging van de locaties binnen het IJsselmeergebied/ Noordoostpolder. De Ministers van Economische Zaken en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer achten een locatieafweging om dezelfde redenen als de commissie MER voldoende.
- d. In het ontwerp-inpassingsplan "Windenergie langs de dijken van de Noordoostpolder" is nu een uitgebreide ruimtelijke onderbouwing opgenomen.
- e. Van de vergeleken locaties binnen het IJsselmeergebied/Noordoostpolder biedt geen van de locaties per saldo evidente milieuvoordelen. De Ministers van Economische Zaken en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer achten het project windenergie langs de dijken van de Noordoostpolder aanvaardbaar.

Vooroverlegreactie 10

- a. Burgemeester en wethouders van de gemeente Steenwijkerland zien geen aanleiding om inhoudelijk te reageren. Er zullen geen belangen van de gemeente Steenwijkerland in het geding geraken met het voorgenomen plan.

Reactie

- a. Deze reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

Vooroverlegreactie 11

- a. Het college van Dijkgraaf en Heemraden van waterschap Zuiderzeeland is intensief betrokken geweest bij de totstandkoming van het milieueffectrapport. De uitgangspunten en randvoorwaarden zijn opgenomen in bijlage F van het milieueffectrapport. Het college van Dijkgraaf en Heemraden van waterschap Zuiderzeeland verzoekt deze uitgangspunten en randvoorwaarden over te nemen in de waterparagraaf van het inpassingsplan. De belangrijkste

aandachtspunten hebben betrekking op het oppervlaktewater (o.a. een compensatie waarbij per 100 m² toename van verhard oppervlak gecompenseerd wordt met 2,40 m³ waterberging), het grondwater en de stabiliteit van de dijken.

- b. Het college van Dijkgraaf en Heemraden van waterschap Zuiderzeeland geeft aan dat voor de ruimtelijke invulling van compenserende maatregelen voor de toename van verhard oppervlak verschillende oplossingen mogelijk zijn. Bij voorkeur vindt compensatie plaats binnen de plangrenzen en binnen hetzelfde peilvak. Bij gebrek aan ruimte is het mogelijk om buiten de plangrens aansluiting te vinden bij bijvoorbeeld natuurontwikkelingsprojecten of aansluiten bij de realisatie van extra open water ten behoeve van het doorspoelen van de Westermeertocht. Graag lichten we bovenstaande punten nader toe in een gesprek.

Reactie

- a. Deze aandachtspunten komen aan de orde in de toelichting op het inpassingsplan, waarbij ook de compensatienorm genoemd wordt.
- b. Met het waterschap is regelmatig contact geweest. De realisatie van de wegen en de kraanopstelplaatsen zorgt voor nieuwe verharding in het plangebied. Aangezien in deze fase van de planvorming niet duidelijk is op hoeveel van het oppervlak daadwerkelijk verhard wordt uitgevoerd en op welke wijze dit verhard wordt, heeft het waterschap Zuiderzeeland aangegeven dat compensatie ten tijde van de aanleg van de wegen bepaald mag worden. Deze compensatie kan gerealiseerd worden binnen het plangebied in de bestemmingen 'Bedrijf' en 'Verkeer'.